

Met het oog op de vernieuwde universiteit

Citation for published version (APA):

Bronswijk, van, J. E. M. H. (1980). Met het oog op de vernieuwde universiteit. *Vakblad voor Biologen*, 60, 214-216.

Document status and date:

Gepubliceerd: 01/01/1980

Document Version:

Uitgevers PDF, ook bekend als Version of Record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.tue.nl/taverne

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

openaccess@tue.nl

providing details and we will investigate your claim.

wr 79 (82)

Met het oog op de vernieuwde universiteit

J. E. M. H. van Bronswijk

Dr. J. E. M. H. van Bronswijk, wetenschappelijk medewerker, hoofd van het Laboratorium voor Minibiologie, Vakgroep Dermatologie, Rijksuniversiteit, Utrecht; van 15 januari tot 15 februari 1980 'visiting professor' in de Entomologische Afdeling van Michigan State University, East-Lansing, Michigan, V.S.

Fig. 1. Beaumont's toren in de winterse campus van MSU. De toren werd in 1928 gebouwd op de plaats van het oudste universiteitsgebouw: College Hall (in gebruik van 1857-1919). Het carillon (47 bronzen klokken) wordt dagelijks door de universiteitsbeiaardier bespeeld. (Foto ter beschikking gesteld door de Department of Information Services, MSU).

De Nota 'Hoger Onderwijs voor Velen' en een aantal ministeriële stukken die daarop volgden, herinnerde mij sterk aan het Noord-Amerikaanse Universiteitsmodel. Immers door de invoering van 'Colleges' en vooral 'Community Colleges', welke kunnen functioneren buiten het beperkte aantal universiteiten, is het universitaire onderwijs in de praktijk een onderwijs voor vrijwel iedereen geworden. Dit wordt nog versterkt door de traditionele integratie van Wetenschappelijk en Hoger Beroepsonderwijs. Of je nu het beroep van kleuterleidster, gymnastiekleraar, bouwkundige, tandarts of gewoon het beroep van wetenschappelijk onderzoeker wilt uitoefenen, je zult eerst een universitaire titel moeten zien te bemachtigen. Het loterijstelsel voor de toelating tot de universiteit, zo gewaardeerd in sommige lagen van onze bevolking, werkt hier slechts op de lachspieren; men kent het niet. Zo'n systeem zou hier ook niet passen. Het zou geheel in tegenspraak zijn met de pogingen die iedere universiteit doet om zoveel mogelijk goede studenten te trekken. Volgen nu enkele zaken die mij hier op MSU opvielen en die tot de discussie over de plannen van Pais zouden kunnen bijdragen.

TOELATING

Nee, het diploma van de 'highschool' zelfs met de juiste vakkencombinatie, geeft niet automatisch toegang tot de universiteit. MSU maakt in een folder voor middelbare scholieren bekend, dat zij alleen die studenten accepteert welke de verwachtingen wettigen, succesvolle studenten te zullen zijn. En omdat de Universiteit wordt bekostigd door de Staat Michigan, krijgen ingezetenen van deze staat een lichte voorkeursbehandeling. De geschiktheid van de kandidaat wordt bepaald aan de hand van de cijfers behaald op de 'highschool', de resultaten van een toelatingstest en het commentaar van het hoofd der school. Voor zover het de schoolcijfers betreft, worden alleen (!) de vakken Engels, Sociale Wetenschappen, Wiskunde en een vreemde taal meegeteld. Zoals bekend heeft in Nederland Minister Pais het CITO gevraagd toelatingstoetsen op te stellen. In de V.S. zijn er twee toetsinstellingen (beide particuliere ondernemingen met winstoogmerk): College Board Examination (SAT) en American College Testing (ACT). SAT en ACT toetsen beide op eenduidige wijze (!) de algemene ontwikkeling en de geschiktheid van de kandidaat. ACT en SAT beconcurreren elkaar voor de beste voorspellende waarde! Hetgeen, mijns inziens, de voorspellende waarde wel eens ten goede zou kunnen komen. De student moet natuurlijk wel enkele tientallen dollars betalen om de test te mogen afleggen.

Genoemde toelatingsprocedure wordt niet ervaren als een rem op de deelname aan het universitaire onderwijs. Voor minderheden, dwz. personen die behoren tot bevolkingsgroepen welke om historische of andere redenen moeite hebben met de hoofdstroom mee te komen, wordt een zekere positieve discriminatie gehanteerd. Is er bij ons in Nederland de laatste tijd wel eens sprake van de mogelijkheid van positieve discriminatie voor leden van het vrouwelijk geslacht, ik heb nog nooit iemand zien ijveren voor een positieve discriminatie van Zuid-Molukkers of Surinamers. Een mogelijkheid die misschien toch eens overwogen zou moeten worden.

DE FINANCIËN

Het mag de Nederlandse studenten misschien ongelooflijk in de oren klinken, maar de MSU folder voor nuldejaars en VHO abiturienten laat er geen misverstand over be-

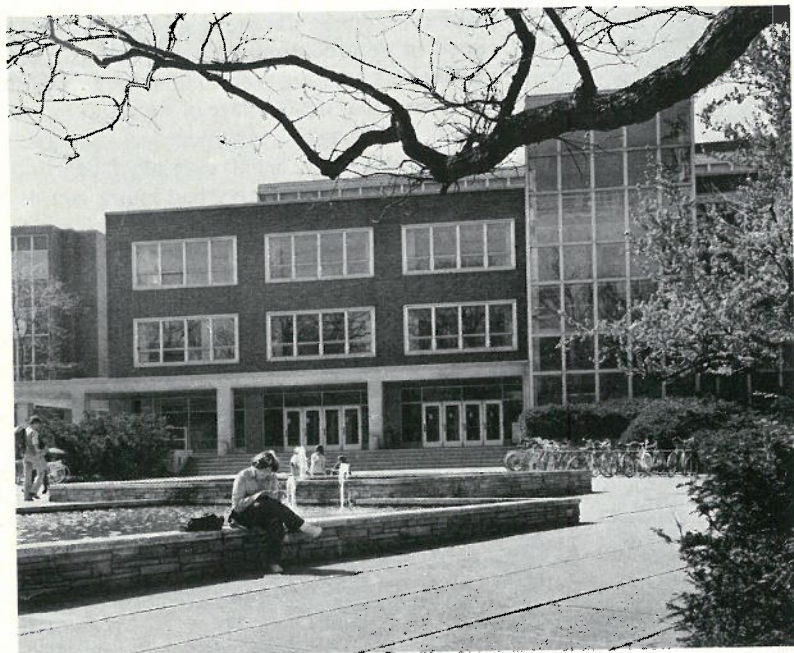

Fig. 2. Universiteitsbibliotheek in de lente. Het totale universitaire boekenbestand van MSU is 2½ miljoen boeken en ingebonden jaargangen. Fiets (alleen in lente, zomer en herfst) en rugzak (het gehele jaar door) zijn de twee attributen van iedere student(e), welke zichzelf respecteert. (Foto ter beschikking gesteld door de Department of Information Services, MSU).

staan: 'It is the philosophy of Michigan State University (MSU) that the first source of support for education should come from the family'. Voor de kinderen van financieel minder draagkrachtige ouders bestaan aanvullende studietoelagen, studieleningen of baantjes op de Universiteit. Voor sommige minderheden, bv. voor hen die ¼ of meer Indiaans bloed hebben, bestaat de mogelijkheid van gratis universitair onderwijs.

Zeer populair is het systeem van beurzen en prijzen die worden toegekend aan studenten die uitblinken. De competitie voor deze voordelen is enorm en wordt van universiteitswege stevig gestimuleerd. Dit past zeer goed in de in Noord-Amerika impliciete en wijdverbreide filosofie dat competitie een van de mechanismen is die de juiste man (vrouw) op de juiste plaats brengen.

Waar het geld ook vandaan mag komen, een eerste jaars in 1979-1980 wordt geacht nodig te hebben (en alle financiële hulp is hierop gebaseerd): voor collegegeld ca f 2210,-, voor kamerhuur inclusief maaltijden ca f 3380,- (freshmen (1ste jaars) en sophomores (2de jaars) zijn verplicht in de flats op de campus te verblijven), voor boeken en leer-materialen ca f 455,-, voor diversen (zoals abonnementen, medische voorzieningen, reizen en andere persoonlijke uitgaven) ca f 1550,-; totaal ca f 7595,-. De verschillen in prijzen in aanmerking genomen schat ik dat voor de f 1550,- die de student min of meer vrij kan besteden, ongeveer evenveel kan worden aangeschaft als voor f 2100,- in Nederland. Ik heb het niet aangedurfd de bedragen van Nederlandse studietoelagen te noemen.

Financieel is het aantrekkelijk om te worden aangezien voor een student die onafhankelijk is van zijn familie. Zo'n student wordt in 1979-1980 geacht als eerstejaars nodig te hebben f 8630,-. Om voor onafhankelijk te worden aangezien moet de student schriftelijk kunnen bewijzen dat: hij/zij minder dan 6 weken per jaar bij ouder(s) of voogd(en) verblijft, minder dan f 1500,- per jaar aan

geld, goederen of diensten van ouder(s) of voogd(en) ontvangt en bovendien moet de student in geen enkel opzicht voorkomen op het belastingformulier van de ouder(s) of voogd(en). Niemand wordt onafhankelijk door simpelweg te trouwen.

Het financieringssysteem wordt doorgaans niet ervaren als een gevaar voor het uitgangspunt 'onderwijs voor het volk'. Het zou de toegankelijkheid van het onderwijs niet benadelen. Er wordt weinig of niet geprotesteerd tegen het principe van de student die deel blijft uitmaken van het gezin waar hij/zij vandaan komt.

DE TOEGANKELIJKHEID VAN HET UNIVERSITAIRE STUDIEPROGRAMMA

Het Noord-Amerikaans systeem wordt door mij in de praktijk ervaren als een hoger onderwijs voor velen in de letterlijke betekenis van het woord. Dit is mijn derde bezoek aan MSU en steeds weer valt het mij op dat je hier inderdaad alle lagen van de bevolking en alle etnische groepen tegenkomt. Een van de drempels die hier zijn weggenomen is de hoogverheven naam en indruk van de universiteit zelf. Om een universitaire graad te behalen hoef je in eerste instantie niet naar de universiteit. De twee eerste jaren van universitaire vorming, de programma's voor freshmen en sophomores, worden ook gegeven in de 'Community Colleges'. Community colleges zijn altijd wel ergens dicht in de buurt te vinden en als louter onderwijsinstellingen is hun drempel gering. Voor hen die voor hun beroep slechts een Bachelor's graad nodig hebben of voor hen die nog steeds liever niet naar de grote statige universiteit gaan, zijn er dan nog de onafhankelijke 'Colleges' met 4-jarige opleiding. De Universiteit heeft de mogelijkheid om behalve Bachelor's graden ook Master's graden en Doctor's graden te verlenen.

De tweede drempel die in het Noord-Amerikaanse systeem is weggenomen, is die van de statische programma's die misschien niet op de banenmarkt aansluiten. MSU kent bijna 200 programma's welke leiden tot een Bachelor's graad. De student heeft voor deze programma's de keus uit 3000 verschillende college's, practica en cursussen. Buiten het minimumprogramma aan algemene ontwikkeling en vakkennis, dat voor iedere graad is vereist, heeft de student een vrij grote vrijheid zijn/haar programma aan te passen aan de actuele marktsituatie. De informatieverstreking aan de student gaat zover dat het universitaire arbeidsbureau (iedere universiteit heeft een zeer actief arbeidsbureau voor eigen studenten) ieder jaar een lijst geeft van de programma's die men kan volgen in relatie tot vraag en aanbod in de verschillende gebieden. Het is natuurlijk moeilijk om te voorspellen hoe de markt in 4 of 7 jaar zal veranderen (dan pas is de student klaar), maar het is heel wat praktischer dan de filosofie van 'we zien wel' die in Nederland nog steeds schijnt rond te waaien. De aanpassing van programma's aan de werkelijke behoefte (of vermeende behoefte) in de maatschappij

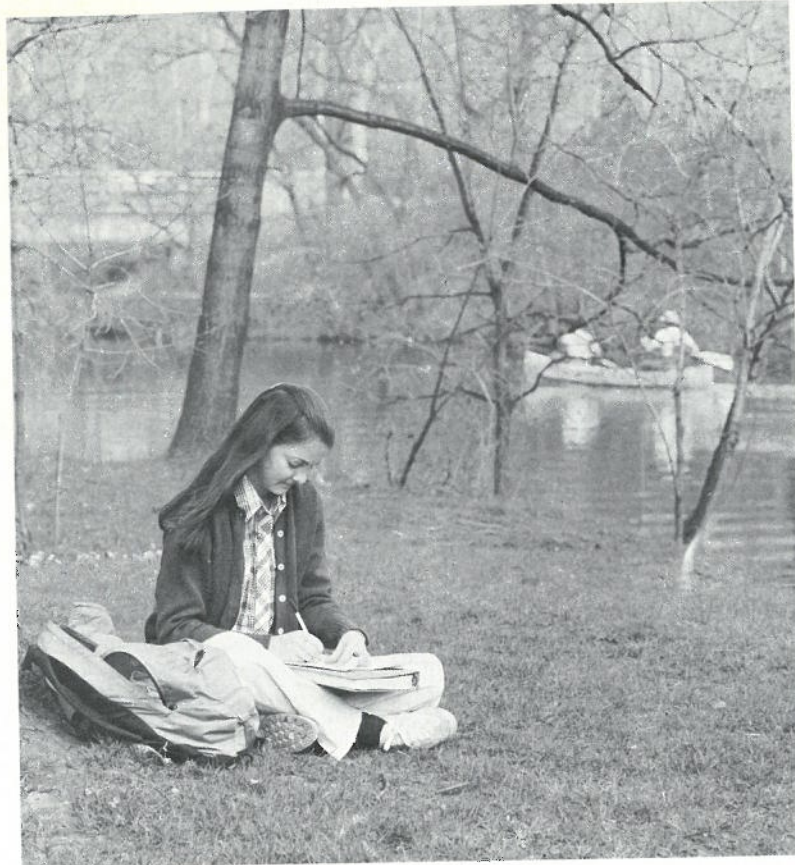
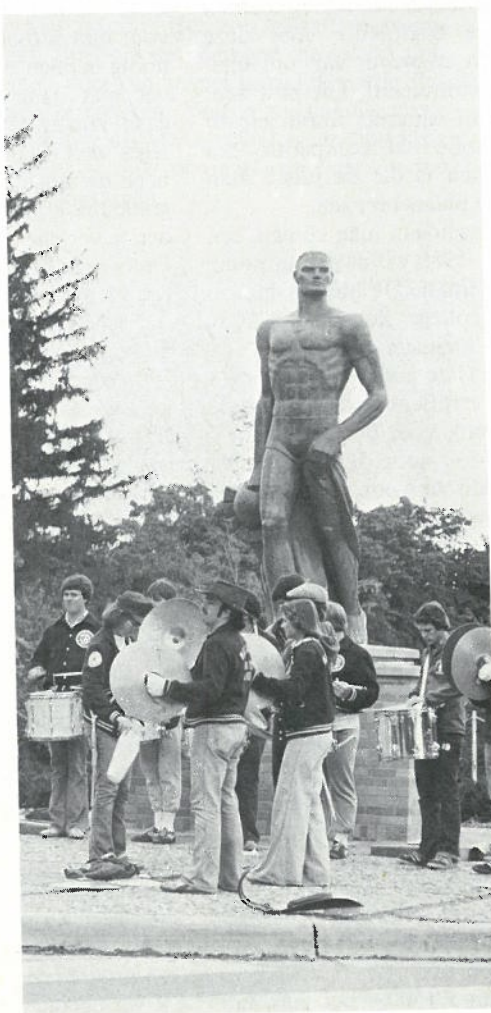

Fig. 3. De universitaire campus is een leefgemeenschap met rond 17000 van de ruim 40000 MSU studenten intern in de studentenflats op het terrein. Geen wonder dat het park dat de gebouwen omgeeft, wordt gebruikt voor vele activiteiten. Op de Red Cedar rivier, welke de campus doorsnijdt, wordt regelmatig gepeddeld. Studeren gebeurt in de zomer vaak in de open lucht. Natuurlijk is er weer een rugzak voor het transport van de leermiddelen. (Foto ter beschikking gesteld door de Department of Information Services, MSU).

Fig. 4. Sport en sportprestaties zijn van levensbelang op de Noord-Amerikaanse universiteiten. De band die de sportevenementen altijd opfleurt, is hier verdiept in de wekelijkse repetities voor het beeld van de Spartaan, symbool van de basketbal, rugby en ijshockey ploegen. (Foto ter beschikking gesteld door de Department of Information Services, MSU).

heeft ook een aantal graden in de wereld gebracht die mij even hebben laten glimlachen. De Bachelor's graad in de bouw van stacaravans wordt niet meer verleend. Ook Ameri-

kanen begonnen dat grappig te vinden. Zeer goed in de arbeidsmarkt ligt nog steeds een Bachelor's graad in Verpakking. Deze wordt verleend door het 'College of Agriculture and Natural Resources', een onderdeel van MSU. De student krijgt behalve de algemene ontwikkeling die bij iedere graad hoort, een degelijke scholing in de diverse verpakkingsmaterialen, houdbaarheid en breuk van producten en reclame-effect van verpakkingen. Gezien het College waarin deze graad wordt verleend, moeten wij het beschouwen als een graad in de biologische of landbouwkundige wetenschappen. Zoals gezegd, er bestaat een behoorlijke vraag naar afgestudeerden vanuit het bedrijfsleven.

De Universiteit spant zich in om de drempel voor de aankomende student zo laag mogelijk te houden. Het eerder genoemde universitaire arbeidsbureau heeft hierin ook een functie. Toen ik aan het einde van een werkdag werd rondgeleid waren er die dag rond de 1000 studenten geweest. De totale studentenpopulatie van MSU is 40.000. Het bleek mijn rondleider bekend te zijn dat Europese universiteiten niet aan actieve baantjeswerving doen voor hun studenten. Hij begreep dat eigenlijk niet. Immers, hoe groter het percentage studenten dat snel aan een baantje geholpen wordt, hoe beter de naam van de universiteit, hoe lager de drempel en hoe meer studenten er zullen komen. Ik heb het niet aangedurfd te vermelden dat aan Nederlandse Universiteiten ieder jaar weer lang en breed gestreden moet worden om het studenten-aantal zo laag mogelijk te houden. Er wordt door de docenten op MSU wel eens geklaagd dat er erg veel studenten zijn. Maar toch, het ophouden van het eigen prestige en de concurrentiepositie ten opzichte van andere universiteiten blijkt belangrijker te zijn dan de moeite die gedaan moet worden om het systeem aan te passen aan massaler of efficiënter onderwijs.

EEN HOGER ONDERWIJS VOOR VELEN

Hoewel ik het Noord-Amerikaanse Universitaire onderwijs beschouw als een hoger onderwijs voor velen, zou ik niet willen beweren dat we dit model nu maar zo moeten gaan overnemen. Zeker niet; er zijn enkele verschillen in volkskarakter tussen West-Europeanen en Noord-Amerikanen. Wel vind ik dat de oplossingen die MSU en andere Amerikaanse universiteiten gevonden hebben om grote aantallen studenten te onderwijzen voor een niet te hoge prijs, in de Nederlandse discussies zouden moeten worden betrokken. Behalve de bovengenoemde aspecten zijn dat natuurlijk ook het systeem van 'credits', de 'summer school' en het in hoge mate gestructureerd zijn van alle fasen van de studie.

